

Under disse Forhandlinger blev fra Regjeringens Side tilbudt 5000 Rbd. aarlig; men Fabrikken erklærede og udviklede Grundene til, at den ikke kunde lade sig nøie med mindre end 6,500 Rbd., og Sagen fattes dernæst i Bero ifølge kongelig Resolution af 21de November 1828 for et Tidsrum af 8 Aar, i hvilken de Geværer skulde forfærdiges, hvorfor man antog at Armeen havde Brug. Efter Udløbet af disse 8 Aar bleve ved de forskjellige specielle kongelige Resolutioner de tidligere Forhold fornyede for eet Aar ad Gangen; men ved Resolution af 3ie October 1839 blev det udtrykkelig paalagt General-Commissariats-Collegiet at træde i Underhandlinger med Fideicommisset, for at søge Forholdet ordnet paa en Maade, der kunde være tilfredsstillende for Finantserne. Imidlertid blev ifølge kongelig Resolution af 3. Februar 1840 en Militair-Commission nedsat i Odense, og Sagen blev oversendt denne Commission, for at den skulde undersøge den nærmere, hvilket identviis havde tilfølgende, at de tidligere indledeede Forhandlinger med Fabrikken ikke bleve førte videre. Saaledes stod Sagen, da Normalreglementet for Landmilitairetaten blev udfærdiget, og i dette Reglement findes, ifølge et kongeligt Rescript af 28de Februar 1843, anført den Bemærkning under Nr. 14, Rubrum: „Til Geværers Anskaffelse og Vedligeholdelse“, „at det vilde blive Gjenstand for en nærmere Overvejelser og Omhandling, hvorvidt den ovenanførte Sum,“ nemlig 45,600 Rbd. „vilde kunne ned sættes ved Modificationer i de med Hensyn til fornævnte Anskaffelser bestemte Contractforhold“. Efterat denne Bemærkning var optagen i Budgettet for 1843, indkom Fideicommissets Bestyrelse under 24de Decbr. 1843 med en Skrivelse, hvori den besværer sig over flere Misligholdelser af Contractforholdet, som den meente, at der havde fundet Sted fra Statens Side, men syntes iøvrigt ikke uwillig til at gaae ind paa Underhandlinger med Regjeringen, idet den dog meente, at det var General-Commissariats-Collegiets Sag at tage Initiativet og gjøre de

Tilbud, som det maatte ansee for passende. Senere er, saavidt jeg har kunnet see af de Acter, der have været udlaaente til Udvalget, intet Videre foregaaet i denne Sag.

Spørger man nu, om Landmilitairetaten kan ansees som bestandigt forpligtet til at tage Geværer fra Fabrikken, saa skal jeg ikke gaae ind paa en udførlig Behandling af dette Spørgsmaal, hvorunder mange forskjellige Punkter vilde være at bringe under Dmtale. Men jeg maa dog tillade mig at fremhæve, at imod en saadan Forpligtelse fra Landmilitairetatens eller Statens Side, taler § 8 i Skjødets, som, idetmindste saavidt jeg kan see, indskrænker Statens Forpligtelse til den daværende Eier af Fabrikken. Det er intetsteds i Skjødets fastsat, at denne Forpligtelse for Staten skulde komme de fremtidige Eiere af Fabrikken eller Kjøberens Arvinger tilgode, hvilket derimod som en Selsfølge er udtalt, hvor der tales om Eiendommen som en Helhed betragtet; og Slutningen af § 8, hvori det hedder, at denne Forpligtelse skal vedvare „saalænge Vi hold en Armee“, synes ligesaa gjerne at kunne gives en indskrænkende som en udvidende Betydning, en indskrænkende, idet det f. Ex. vilde have været en Selsfølge, at, hvis Hs. Majestæt Kong Christian den 7de to Aar, efter at Skjødets var udstedt, havde affædiget hele Armeen, saa vilde Forpligtelsen have været ophørt, og udvidende, forsaavidt denne Clausul ikke kunde være til Hinder for, at Forpligtelsen blev fortsat under Kong Christian den 7des Efterfølgere. Hvorvidt Staten ved andre Documenter end Skjødets udtrykkeligt har erkjendt en contractmæssig Forpligtelse fra sin Side til at tage Geværer eller Armatur til et vist Beløb hos Fabrikken, skal jeg ikke med afgjort Visshed kunne sige. Det eneste Argument, der muligen kunde anføres derfor, vilde være Rescriptet af 28de Februari 1843, hvis Indhold jeg nys refererede, forsaavidt det nemlig synes at forudsætte, at der bestaaer et Contractforhold mellem Staten og Fabrikken.